

Organ	Regionfullmäktige
Plats	Fullmäktigesalen, Stadshuset, Västerås
Tidpunkt	Tisdagen den 13 december 2022

§ 145 Sammanträdet öppnas

§ 146 Närvaro

Bilaga 1	Närvaron kontrolleras genom att ledamöter och tjänstgörande ersättare loggar in i mötessystemet. Ledamöter och ersättare deltar inte i beslut som rör dem själva (gäller inte valärenden).
----------	--

§ 147 Utseende av två justerare att tillsammans med ordföranden justera dagens protokoll

Fullmäktiges beslut

1. Felicia Granath (V) och Lina Eriksson (L) utses att utöver ordföranden justera dagens protokoll tisdag den 20 december klockan 09.00 i Regionhuset, Västerås.

§ 148 Avsägelse av uppdrag

- a) Gisela Carstinge (SD), Västerås kommun, har i skrivelse inkommen 2022-11-15 anhållit om befrielse från uppdraget som ersättare i gemensam hjälpmedelsnämnd (RV220765)
- b) Janeth Persson (SD), Västerås kommun, har i skrivelse inkommen 2022-11-15 anhållit om befrielse från uppdraget som ledamot i gemensam hjälpmedelsnämnd (RV220766)
- c) Anna Kramer (M), Norbergs kommun, har i skrivelse inkommen 2022-11-28 anhållit om befrielse från uppdraget som ledamot i regionfullmäktige och som ledamot i Norra Västmanlands samordningsförbund (RV220794)
- d) Anders Frödin (SD), Kungsörs kommun, har i skrivelse inkommen 2022-11-30 anhållit om befrielse från uppdraget som ersättare i regionfullmäktige (RV220798)
- e) Johanna Ritvadotter (V), Sala kommun, har i skrivelse inkommen 2022-12-06 anhållit om befrielse från uppdraget som ersättare i regionfullmäktige (RV220812)
- f) Anita Roots (SD), Kungsörs kommun, har i skrivelse inkommen 2022-12-08 anhållit om befrielse från uppdraget som ledamot i beredningen för invånardialog (RV220823)
- g) Suzana Kim Jessen (SD), Surahammars kommun, har i skrivelse inkommen 2022-12-08 anhållit om befrielse från uppdraget som ledamot i beredningen för invånardialog (RV220824)
- h) Hanna Uutela (S), Västerås kommun, har i skrivelse inkommen 2022-12-09 anhållit om befrielse från uppdraget som ersättare i regionfullmäktige (RV220826)

- i) Lina Eriksson (L), Kungsörs kommun, har i skrivelse inkommen 2022-12-12 anhållit om befrielse från uppdraget som ledamot i demokratiberedningen och valberedningen (RV220829)
- j) Richard Fallqvist (L), Arboga kommun, har i skrivelse inkommen 2022-12-12 anhållit om befrielse från uppdraget som ersättare i demokratiberedningen (RV220830)

Fullmäktiges beslut

1. Anhållan under punkt a) - j) beviljas.

§ 149 Anmälningar från Länsstyrelsens protokoll

- a) Länsstyrelsen har som efterträdare till Per Blomström (SD), Västerås kommun, som ny ersättare i regionfullmäktiges östra valkrets utsett Anette Vestlin (SD), Sala kommun.

Fullmäktiges beslut

1. Informationen noteras.

§ 150 Anmälningsärenden

- a) Protokoll från sammanträde med kollektivtrafiknämnden 2022-11-10
- b) Protokoll från sammanträde med hälso- och sjukvårdsnämnden 2022-11-16
- c) Protokoll från sammanträde med regionala utvecklingsnämnden 2022-11-17
- d) Protokoll från sammanträde med regionstyrelsen 2022-11-22
- e) Protokoll från sammanträde med gemensamma hjälpmedelsnämnden 2022-11-25
- f) Protokoll från sammanträde med hälso- och sjukvårdsnämnden 2022-12-07

Fullmäktiges beslut

1. Anmälningsärendena läggs till handlingarna.

§ 151 Handläggning av revisionsrapporter

Regionens revisorer har lämnat nedanstående rapporter för yttrande av styrelse eller annan berörd nämnd. Revisorernas ordförande Hans Strandlund och revisor Birgitta Andersson presenterar rapporterna.

- a) Granskning av intern kontroll avseende hantering av inköpskort och utlägg (RV220756)
- b) Förstudie Västmanlands sjukhus Köping (RV220754)
- c) Uppföljande granskning av ekonomistyrning (RV220755)

Rapporterna finns att läsa i sin helhet på regionens webbplats,

<https://regionvastmanland.se/politik/sa-granskas-regionen/>

Fullmäktiges beslut

1. Informationen noteras.

§ 152 Handläggning av motioner och medborgarförslag

- a) Motion från Gisela Carstinge och Ingvar Jonsson (SD) inkommen 2022-11-25 om fria besök för personer som söker vård efter sexuella övergrepp. Fullmäktiges presidium har överlämnat motionen till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande (RV220789).
- b) Motion från Kenneth Östberg, Ulrika Spårebo och Karolina Myllergård (S) inkommen 2022-11-25 om avgiftsfria besök för vård och spårökning vid sexuella övergrepp. Fullmäktiges presidium har överlämnat motionen till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande (RV220791).
- c) Motion från Gisela Carstinge (SD) inkommen 2022-11-29 om återgå till nationella rekommendationer, Induktionsbedömning. Fullmäktiges presidium har överlämnat motionen till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande (RV220797).
- d) Medborgarförslag från Pia Metsälehto Skogslund om fastighetsunderhåll Västmanlands sjukhus Köping. Fullmäktiges presidium har överlämnat medborgarförslaget till regionstyrelsen för yttrande (RV220759).
- e) Medborgarförslag från Sara Lodén om pilotprojekt Borgholm. Fullmäktiges presidium har överlämnat medborgarförslaget till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande (RV220783).

I ärendet yttrar sig

Barbro Larsson (C).

Fullmäktiges beslut

1. Informationen noteras.

§ 153 Valärenden

Fyllnadsval

1. Kammarrätten i Stockholm 2022-12-13 -- 2023-12-31

Fyllnadsval efter Magnus Johansson, Köpings kommun. En nämndeman.

Nämndeman

1. Michael PB Johansson, Sala kommun

2. Gemensam hjälpmedelsnämnd 2023-01-01 -- 2026-12-31

Fyllnadsval efter Janeth Persson (SD), Västerås kommun och Gisela Carstinge (SD), Västerås kommun. En ledamot och en ersättare.

Ledamot

1. Kent R Pettersson (SD), Surahammars kommun

Ersättare

1. Monica Israelsson (SD), Köpings kommun

3. Norra Västmanlands Samordningsförbund 2023-01-01 -- 2026-12-31

Fyllnadsval efter Anna Kramer (M), Norbergs kommun. En ledamot till styrelsen och nominering till ordförande.

Ledamot

1. Anders Johannesson (C), Hallstahammar kommun

Nominering ordförande

1. Anders Johannesson (C), Hallstahammar kommun

4. Demokratiberedning 2022-12-13 -- 2026-10-14

En ledamot och en ersättare. Fyllnadsval efter Lina Eriksson (L), Kungsörs kommun och Richard Fallqvist (L), Arboga kommun.

Ledamot

1. Bengt-Åke Nilsson (L), Västerås kommun

Ersättare

1. Lina Eriksson (L), Kungsörs kommun

5. Valberedning 2022-12-13 -- 2026-10-14

En ledamot. Fyllnadsval efter Lina Eriksson (L), Kungsörs kommun.

Ledamot

1. Bengt-Åke Nilsson (L), Västerås kommun

Nyval

1. Stiftelsen Inventum 2023-01-01 -- 2024-12-31

En ledamot och två ersättare. Totalt har stiftelsen tre ledamöter och tre ersättare. Två ledamöter, varav en ordförande, och en ersättare är valda 2022-01-01 -- 2023-12-31.

Ledamot

1. Pia Nordstedt

Ersättare

1. Björn Svartsgård (M), Västerås kommun
2. Karolina Myllergård (S), Västerås kommun

2. Norra Västmanlands Samordningsförbund 2023-01-01 -- 2026-12-31

En ersättare till styrelsen.

Ersättare

1. Karin Andersson (L), Västerås kommun

3. Revisor för regionens donationsstiftelser 2023-01-01 -- 2026-12-31

En auktoriserad revisor och en auktoriserad revisorsersättare.

Auktoriserad revisor

1. Johan Tingström, PwC

Auktoriserad revisorsersättare

1. Peter Söderman, PwC

4. Tåg i Bergslagen AB, årsstämma 2023 - årsstämma 2027

En stämmoombudersättare.

Stämmoombudersättare

1. Karolina Myllergård (S), Västerås kommun

5. Övervakningsnämnden för Västmanlands län 2023-01-01 -- 2026-12-31

En ledamot och en ersättare.

Ledamot

1. Caroline Frisk (SD), Västerås kommun

Ersättare

1. Michael PB Johansson (SD), Sala kommun

6. Nya Västerås flygplats AB, årsstämma 2023 - årsstämma 2027

En lekmannarevisor.

Lekmannarevisor

1. Hans Strandlund (M), Hallstahammars kommun

7. AB Transitio, årsstämma 2023 - årsstämma 2027

En lekmannarevisor.

Lekmannarevisor

1. Elisabeth Löf (S), Västerås kommun

Fullmäktiges beslut

1. Fullmäktige förrättar valen enligt valberedningens förslag.

Ärenden beredda av Regionstyrelsen

§ 154 Regionplan och budget 2023 - 2025 - revidering

RV220437

Fullmäktige godkänner att ledamöter och ersättare kan träda in under ärendets behandling.

Regionfullmäktige fastställde i juni i år Regionplan och budget 2023-2025. Valår ska budgeten fastställas av det nyvalda fullmäktige. Bilagt finns reviderad Regionplan och budget för perioden 2023-2025.

Den reviderade planen innehåller ett nytt politiskt förord för mandatperioden. Förändringar i planen har gjorts i linje med det nya styrets politiska vilja inom samtliga målområden. Inriktningstexterna är uppdaterade både vad gäller nuläge och utmaningar samt prioriterad utveckling. Målområden, resultatmål och indikatorer är oförändrade, men de specificerade uppgifterna är reviderade och något fler, bland annat kopplat till det ansträngda ekonomiska läget. Den bistra omvärldsutveckling

som fortsatt under 2022 har medfört att de ekonomiska förutsättningarna försämrats påtagligt sedan juni och den reviderade planen präglas av detta faktum.

Kraftigt stigande inflation påverkar regionens pensionskostnader (som beräknas öka med cirka 500 miljoner kronor 2023 jämfört med 2022). Tillsammans med börsoro, räntehöjningar och utmaningar sedan tidigare i form av underskott i delar av verksamheterna, hög kostnadsutvecklingstakt och full effekt av minskat bidrag i kostnadsutjämningsystemet innebär detta att de ekonomiska förutsättningarna för planperioden är allvarliga och osäkra.

I budgeten har de ekonomiska ramarna justerats utifrån SKR:s senaste prognos för LPIK kombinerat med ett löpande effektiviseringskrav. Skattesatsen som fastställdes av fullmäktige i november är oförändrad.

Situationen bedöms som extraordinär och innebär att regionen tillfälligt gör avsteg från principen att budgetera ett resultat som uppgår till två procent. För att klara de ökade pensionskostnaderna och ett budgeterat nollresultat, kommer delar av avsättningen för att möta tillfälliga kostnadsökningar i eget kapital att tas i anspråk.

Flera år av starka resultat där god ekonomisk hushållning enligt riktlinjen uppnåtts över en konjunkturcykel medför att en underbalanserad budget för 2023 och 2024 kan läggas utan att äventyra generationsperspektivet. Om ytterligare intäkter avseende 2023 och 2024 tillkommer senare under planperioden måste dessa vikas till att stärka resultatet, eftersom en resultatnivå på två procent krävs för att klara kommande kostnads-ökningar till följd av den ökade investeringstakten.

Arbetet med att få balans mellan ekonomi och verksamhet måste fortsätta under planperioden. Omställningen till framtidens hälso- och sjukvård behöver intensifieras och effekthemtagning av nära vård och andra åtgärder inom hälso- och sjukvården nås.

Fortsatt arbete med utveckling av nya arbetssätt och tjänster inom samtliga förvaltningar krävs i syfte att hålla nere kostnadsutvecklingstakten så att regionen framöver ska kunna uppnå positiva ekonomiska resultat. Detta är i sin tur nödvändigt för att klara framtida pensioner och kommande stora investeringar.

En anpassad kostnadsutvecklingstakt, som på sikt understiger intäkternas utveckling, och förändrade arbetssätt krävs, så att regionen fortsatt uppnår kraven enligt riktlinjen för "God ekonomisk hushållning".

I ärendet yttrar sig

Mikael Andersson Elfgren (M), Kenneth Östberg (S), Ingvar Jonsson (SD), Heidi-Maria Wallinder (V), Malin Gabrielsson (KD), Barbro Larsson (C), Lina Eriksson (L), Richard Fallqvist (L), Jenny Landernäs (M), Marino Wallsten (S), Stephanie Bruksgård (M), Ulrika Spårebo (S), Felicia Granath (V), Karolina Myllergård (S), Magnus Ekblad (C), Angelica Stigenberg (S), Åse Ellingsen Vesper (S), Janeth Persson (SD), Elisabeth Wäneskog (KD), Bengt-Åke Nilsson (L), Fredrik Stockhaus (V), Karin Andersson (L), Vicktoria Bagi (V), Daniel Pettersson (S), Joakim Öryd (SD) och Dennis Nilsson (S).

I ärendet yrkar

Mikael Andersson Elfgren (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut. Yrkandet stöds av Ingvar Jonsson (SD), Malin Gabrielsson (KD), Lina Eriksson (L), Jenny Landernäs (M), Stephanie Bruksgård (M), Janeth Persson (SD), Elisabeth Wäneskog (KD), Bengt-Åke Nilsson (L), Karin Andersson (L) och Joakim Öryd (SD).

Kenneth Östberg (S) yrkar bifall till förslag till regionplan och budget från Socialdemokraterna och Centerpartiet. Yrkandet stöds av Barbro Larsson (C), Marino Wallsten (S), Ulrika Spårebo (S), Karolina Myllergård (S), Magnus Ekblad (C), Angelica Stigenberg (S), Åse Ellingsen Vesper (S) och Dennis Nilsson (S).

Heidi-Maria Wallinder (V) yrkar bifall till förslag till regionplan och budget från Vänsterpartiet. Yrkandet stöds av Felicia Granath (V) och Fredrik Stockhaus (V).

Ingvar Jonsson (SD) yrkar på tillägg till regionstyrelsens förslag lydande att 0,3 miljoner kronor ianspråk tas från regionstyrelsens anslag under respektive år 2023, 2024 samt 2025 i syfte att avgiften för provtagning, dokumentation, rättsintyg samt återbesök tas bort för personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp. Yrkandet stöds av Janeth Persson (SD), Bengt-Åke Nilsson (L), Mikael Andersson Elfgren (M), Malin Gabrielsson (KD) och Joakim Öryd (SD).

Kenneth Östberg (S) yrkar på tillägg att hälso- och sjukvårdsförvaltningen ges möjligheten att ianspråka upp till 500 000 kronor ur regionstyrelsens anslag för oförutsett för att täcka kostnader för uteblivna intäkter på grund av borttagen patientavgift för personer som utsatts för sexuella övergrepp under förutsättning att motionen bifalls. Avser motion Förslag om avgiftsfria besök för vård och spårökning vid sexuella övergrepp. Yrkandet stöds av Magnus Ekblad (C), Marino Wallsten (S), Dennis Nilsson (S) och Heidi-Maria Wallinder (V).

Mikael Andersson Elfgren (M) yrkar avslag på Kenneth Östbergs tilläggsyrkande.

Ingvar Jonsson (SD) yrkar vidare på tillägg till regionstyrelsens förslag lydande att en ytterligare sänkning på 0,14% för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen från -0,5% totalt - 0,64% och för de övriga från -1% + 0,14% totalt -1,14% och sätter av 7 miljoner kronor 2023-2025 till en särskild hälso- och friskvårdssatsning på vårdpersonal. Resterande besparing kvarstår för ökat resultat. Yrkandet stöds av Janeth Persson (SD) och Joakim Öryd (SD).

Mikael Andersson Elfgren (M) yrkar avslag till tilläggsyrkandet. Yrkandet stöds av Marino Wallsten (S) och Dennis Nilsson (S).

Beslutsgång

Ordföranden ställer först de tre yrkandena avseende regionplan och budget 2023-2025 mot varandra och finner att regionfullmäktige beslutar enligt regionstyrelsens förslag.

Därefter ställer ordförande Ingvar Jonssons första tilläggsyrkande mot Kenneth Östbergs tilläggsyrkande och finner att fullmäktige beslutar i enlighet med Ingvar Jonssons tilläggsyrkande.

Votering begärs av Marino Wallsten och ska verkställas.

Ordförande föreslår följande omröstningsordning: Den som stöder Ingvar Jonssons första tilläggsyrkande röstar JA och den som stöder Kenneth Östbergs tilläggsyrkande röstar NEJ. Fullmäktige godkänner ordningen.

Omröstningsresultat

Bilaga 2 a

Efter avslutad omröstning konstaterar ordföranden att 40 ledamöter röstat JA och att 37 ledamöter röstat NEJ.

Ordförande finner att fullmäktige beslutar att bifalla Ingvar Jonssons första tilläggsyrkande.

Därefter ställer ordförande Ingvar Jonssons andra tilläggsyrkande mot avslag och finner att fullmäktige avslår tilläggsyrkandet.

Votering begärs av Ingvar Jonsson och ska verkställas.

Ordförande föreslår följande omröstningsordning: Den som bifaller Ingvar Jonssons andra tilläggsyrkande röstar JA och den som avslår tilläggsyrkandet röstar NEJ. Fullmäktige godkänner ordningen.

Omröstningsresultat

Bilaga 2 b

Efter avslutad omröstning konstaterar ordföranden att 14 ledamöter röstat JA och att 63 ledamöter röstat NEJ.

Ordförande finner att fullmäktige beslutar att avslå Ingvar Jonssons andra tilläggsyrkande.

Fullmäktiges beslut

1. Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska säkerställa att respektive förvaltning genomför och återrappporterar givna uppdrag och målluppfyllelse.
2. Regionplan och budget 2023–2025 fastställs i sin helhet.
3. 0,3 miljoner kronor ianspråk tas från regionstyrelsens anslag under respektive år 2023, 2024 samt 2025 i syfte att avgiften för provtagning, dokumentation, rättsintyg samt återbesök tas bort för personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp.

Reservation

Bilaga 2 c

Ledamöter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet reserverar sig mot beslutspunkt 1 och 2.

Bilaga 2 d

Ledamöter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet reserverar sig mot beslutspunkt 3.

Bilaga 2 e

Ledamöter från Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Ingvar Jonssons andra tilläggsyrkande.

§ 155 Beslut om start av Projektering, Nytt Akutsjukhus Västerås, Etapp 2

RV220701

Sammanfattning

Regionfullmäktige fattade 2019 ett beslut om att starta planering och projektering av det nya akutsjukhusets första etapp, 2019-06-18 § 71 Nytt akutsjukhus i Västerås - beslut om planering och projektering, RV190757. Beslutet innefattade även ett uppdrag om att genomföra en behovsanalys med efterföljande utredning för vårdinnehållet för kommande etapper enligt intentionerna i Lokalförsörjningsplan 2030. Efter genomförd utredning har en förstudie genomförts och arbetet har rapporterats löpande i samband med bokslut. Förstudien resulterar i ett förslag som innebär att lokalmässiga förutsättningar skapas för strålverksamhet, fysiologi och öppenvård. Denna byggnad placeras i direkt anslutning till den pågående investeringen för Etapp 1. Förstudien för Etapp 2 utgör grunden för fortsatt projektering av Etapp 2, vilket är förslag till detta beslut, RV220701.

Detta beslut lyfts samtidigt med förslaget att starta projektering av Paviljonger för öppenvård på sjukhusområdet i Västerås, RV220702.

Beskrivning av ärendet

I samband med att regionfullmäktiges beslutade "Lokalplanering för Nytt akutsjukhus Västerås Etapp 1", RV190757, 2019-06-18 §71, fick regionstyrelsen ett uppdrag att genomföra en behovsanalys med efterföljande utredning för vårdinnehållet för kommande etapper enligt intentionerna i Lokalförsörjningsplanen 2030. Syfte är att säkerställa en hållbar utveckling av regionens vårdutbud där hänsyn ska tas till hälso- och sjukvårdens utveckling inklusive nära vård. Enligt beslut i NAV:s styrgrupp i januari 2021 har förstudier för kommande etapper (etapp 2 & 3), övriga kommunikationer och paviljonger genomförts. Till detta har även en kartläggning av mottagningar genomförts under perioden april-september 2021. Ett inriktningsbeslut för vårdinnehållet i kommande etapper fattades av styrgruppen i oktober 2021 och har legat till grund för planeringen av det fortsatta arbetet att forma lokaler. Inriktningen för vårdinnehållet i Etapp 2 är lokalmässiga förutsättningar för strålverksamhet, fysiologi och öppenvård.

Enligt intentionerna i regionfullmäktiges beslut om "Genomförande av Nytt Akutsjukhus Västerås Etapp 1" RV210795, 2022-02-15 §10, fick regionstyrelsen i uppdrag att fortsätta genomförandet med Etapp 1. Regionstyrelsen fick även uppdrag att utifrån genomförda förstudier för Etapp 2 inarbeta dessa i kommande investeringsplan och vidta nödvändiga aktiviteter för att säkerställa indikativ investeringsram.

Nu önskat beslut avser fortsättning av arbetet med Etapp 2 i form av projekteringsstart för skedet Initiering och efterföljande skede etablering.

Efter regionfullmäktiges beslut fattats om att fortsätta genomförandet av förslaget kommer en ny upphandling av konsultgrupp för Etapp 2 att behöva göras under 2023 och efter det kan projekteringen starta.

Invånarperspektiv

Regionen styr mot en utveckling där ofta förekommande vård ska finnas nära patienten och i stor utsträckning hanteras genom egenvård och vård på distans.

Under denna förutsättning bedöms det nya akutsjukhuset svara mot invånarnas behov av akutsjukvård kopplat till förväntad demografisk utveckling och vårdbehov. Investeringen lägger grunden för en långsiktig, nära och trygg akutsjukvård i länet och bygger på en hållbar kostnadsnivå som i sin tur ger stabilitet i vårdutbudet.

Barnens bästa

Barnets bästa kommer utifrån ett helhetsperspektiv, oavsett organisation, tas i beaktande i beslut gällande utformningen av det nya akutsjukhusets andra etapp. För samtliga verksamhetsplan och delar där barn vårdas, behandlas eller vistas som besökare kommer en diskussion föras kring behov av anpassningar av rum eller rums-sekvenser för att säkerställa att möjlighet finns att skapa en trygg och bra miljö för barn. I det fortsatta arbetet med att beskriva planlösningar och enskilda rum kommer det fortsatta arbetet att ske för att säkerställa de avsedda funktionerna för barnens bästa.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Den totala investeringsutgiften för Program Nytt Akutsjukhus Västerås Etapp 2 bedöms uppgå till 1 300 miljoner kronor, varav medelsbehovet för utrustningar bedöms uppgå till 350 miljoner kronor. Investeringsutgiften inkluderar en budget-reserv respektive en indexpost. Investeringsutgifterna avser åren 2023–2030. Invest-eringsutgiften för utrustningsinvesteringarna och byggnationerna är framtagna utifrån förstudien daterad 2021-10-11 med kostnadsläget 2022-07-01.

Om inget beslut fattas eller om förslaget avslås för Nytt Akutsjukhus Västerås Etapp 2 kommer ca 7 miljoner kronor att resultatföras som en förgäveskostnad. Förgäves-kostnaden utgörs i sådana fall av de förberedelser som regionen hittills har genom-fört för det nya akutsjukhusets andra etapp och som då inte kommer att realiseras.

Den indikativa investeringsramen och kostnadsramen för Etapp 2 ingår inte i den beslutade ramen för Etapp 1, utan utgörs av separata beslut.

Budget för att genomföra investeringen för Nytt Akutsjukhus Etapp 2

Tidigare beslutad investeringsbudget totalt för Nytt akutsjukhus Västerås Etapp 2: 7 miljoner kronor, vilka har finansierats inom ramen för Etapp 1.

Tillkommande investeringsbudget enligt förslag till beslut för program Nytt akutsjukhus Västerås Etapp 2: 112 miljoner kronor vilka ingår i den indikativa investeringsramen om 1 300 miljoner kronor.

Total beslutad investeringsbudget för program Nytt akutsjukhus Västerås Etapp 2:

Varav:

Skede	Beslutad investeringsram per skede	Beslutstillfälle & diarienummer
Behovsanalys	0 mkr	-
Förstudie	7 mkr	Detta förslag
Initiering & Etablering	112 mkr	Detta förslag
Genomförande	1 145 mkr	Kommande beslut
Avveckling	36 mkr	Kommande beslut

Kostnader för genomförande av investering Nytt Akutsjukhus Etapp 2

Total föreslagen kostnadsbudget för ***Nytt Akutsjukhus Etapp 2***:

100 miljoner kronor

Skede	Beslutad kostnadsram per skede	Beslutstillfälle & diarienummer
Behovsanalys	0 mkr	-
Förstudie	0,1 mkr	Detta förslag
Initiering & Etablering	11,9 mkr	Detta förslag
Genomförande	55 mkr	Kommande beslut
Avveckling	33 mkr	Kommande beslut

Kapitalkostnader och driftkostnader efter genomförande av Nytt Akutsjukhus Etapp 2

Då Etapp 2 tas i bruk beräknas de årliga kapitalkostnader samt kostnader för drift- och underhåll totalt uppgå till:

71 miljoner kronor för byggnationerna och 108 miljoner kronor för utrustningar.

Beloppet behöver inarbetas i kommande Regionplaner.

Finansiering

Etapp 2 finansieras, liksom etapp 1, inom ramen för aktuell skattesats. För att detta ska vara möjligt krävs en ekonomisk uthållighet så att verksamhet kan bedrivas i de nya byggnaderna som planerat och för att klara investeringar i fortsatta etapper och andra nödvändiga investeringar efter programmets genomförande. Därtill behöver ekonomin framöver vara tillräckligt stark så att lån som tas kopplat till det nya akutsjukhuset kan återbetalas under byggnadens livslängd, för att säkra det så kallade generationsperspektivet. För att uppnå ovanstående behöver det ekonomiska resultatet de kommande åren fortsatt uppgå till minst 2-3 procent av skatter och generella statsbidrag (god ekonomisk hushållning), vilket möjliggör självfinansiering till viss del och håller nere skuldtutvecklingen och den finansiella risken. Med ett sådant resultat kan stora delar av de högre kostnaderna till följd av investeringen hanteras genom ett lägre resultat under de år som investeringarna belastar ekonomin som mest. För att klara ett resultat enligt god ekonomisk hushållning de

kommande åren, utan skattehöjning och allt annat lika, måste nettokostnadsutvecklingstakten uthålligt sänkas ner under 3 procent. Det mycket osäkra ekonomiska läget, med vikande börs och annalkande lågkonjunktur, och det förväntat försämrade resultaten under 2023 och 2024 som en effekt av ökade kostnader och räntor kopplat till inflationen, gör att förutsättningarna försvåras betydligt. Försämrade resultat i närtid ökar risken för extern upplåning och minskad självfinansieringsgrad. Låg kostnadsutvecklingstakt, prioriteringar i investeringar och övrig verksamhet blir därmed än viktigare framöver.

Detaljerad finansiering kommer att redovisas i samband med det finansiella igångsättningstillståndet för Etapp 2.

Miljökonsekvenser

I samband med genomförandebeslut av andra etappen för det nya akutsjukhuset kommer programmet att sammanställa ett underlag vilket beskriver miljökonsekvenser under och efter programmets genomförande.

Uppföljning

Uppföljning sker löpande i samband med arbetsutskottets möten och genom att programmet redovisar utvecklingen i samband med regionens delårsrapportering.

I ärendet yttrar sig

Mikael Andersson Elfgren (M).

I ärendet yrkar

Mikael Andersson Elfgren (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordförande finner att det bara finns ett förslag till beslut och att fullmäktige beslutar enligt regionstyrelsens förslag.

Fullmäktiges beslut enligt regionstyrelsens förslag

1. "Beslutsunderlag inför start av projektering av NAV Etapp 2" RV220701 godkänns.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att fortsätta planeringen i enlighet med intentionerna i "Beslutsunderlag inför start av projektering av NAV Etapp 2" RV220701.
3. Regionstyrelsen får i uppdrag att inarbeta behovet av investeringsmedel om 119 miljoner kronor (etthundranitton miljoner kronor), vilka inryms inom den totala indikativa investeringsramen om 1 300 miljoner kronor, för att genomföra den fortsatta planeringen och projekteringen i kommande budgetprocess. Av denna summa avser 7 miljoner kronor år 2021-2022 och resterande summa om 112 miljoner kronor åren 2023-2026.
4. Regionstyrelsen får i uppdrag att inarbeta behovet av kostnaderna om 12 miljoner kronor (tolvmiljoner miljoner kronor) för att genomföra den fortsatta planeringen och projekteringen i kommande budgetprocess. Av denna summa avser 0,1 miljoner kronor år 2022 och resterande summa om 11,9 miljoner kronor åren 2023-2025.

5. Regionstyrelsen får i uppdrag att löpande följa upp och utvärdera arbetet med planeringen av Nytt akutsjukhus Västerås.

§ 156 Beslut om start av Projektering, Paviljonger

RV220702

Sammanfattning

Regionfullmäktige fattade 2019 ett beslut om att starta planering och projektering av det nya akutsjukhusets första etapp, 2019-06-18 § 71 Nytt akutsjukhus i Västerås - beslut om planering och projektering, RV190757. Beslutet innefattade även ett uppdrag om att genomföra en behovsanalys med efterföljande utredning för vårdinnehållet för kommande etapper enligt intentionerna i Lokalförsörjningsplan 2030. Efter genomförd utredning har en förstudie genomförts och arbetet har rapporterats löpande i samband med bokslut. Förstudien resulterar i ett förslag som innebär att lokalmässiga förutsättningar skapas i temporära ersättningslokaler (paviljonger) för framför allt öppenvård. Denna byggnad placeras i direkt anslutning till befintlig byggnad på sjukhusområdet. Förstudien för Paviljongen utgör grunden för fortsatt projektering av Paviljongen, vilket är förslag till detta beslut, RV220702.

Detta beslut lyfts samtidigt med förslaget att starta projektering av Etapp 2 för Nytt Akutsjukhus Västerås, RV220701.

Beskrivning av ärendet

I samband med att regionfullmäktiges beslutade "Lokalplanering för Nytt akutsjukhus Västerås Etapp 1", RV190757, 2019-06-18 §71, fick regionstyrelsen ett uppdrag att genomföra en behovsanalys med efterföljande utredning för vårdinnehållet för kommande etapper enligt intentionerna i Lokalförsörjningsplanen 2030. Syfte är att säkerställa en hållbar utveckling av regionens vårdutbud där hänsyn ska tas till hälso- och sjukvårdens utveckling inklusive nära vård. Enligt beslut i NAV:s styrgrupp i januari 2021 har förstudier för kommande etapper (etapp 2 & 3), övriga kommunikationer och paviljonger genomförts. Till detta har även en kartläggning av mottagningar genomförts under perioden april-september 2021.

För att säkerställa möjliga evakueringsytor och ändamålsenliga tillfälliga lokaler fattade styrgruppen ett beslut i oktober 2021 om en inriktning att uppföra tillfälliga lokaler i anslutning till befintliga byggnader på sjukhusområdet. Denna inriktning har legat till grund för planeringen av det fortsatta arbetet att forma temporära lokaler.

Under Q3-Q4 2022 har en fördjupning av förstudien för Paviljonger gjorts i syfte att se över de föreslagna temporära lokalernas lämplighet för olika verksamheter och göra anpassningar till de befintliga förutsättningarna på den tänkta platsen. Dessutom har en kostnadsuppskattning tagits fram baserad på förstudien daterad 2021-10-11.

Nu önskat beslut avser fortsättning av arbetet med Paviljonger i form av start för skedet Initiering och efterföljande skede Etablering. Huvudaktiviteten under dessa skeden är projektering.

Efter regionfullmäktiges beslut fattats om att fortsätta genomförandet av förslaget kommer projekteringen att starta.

Invånarperspektiv

Regionen styr mot en utveckling där ofta förekommande vård ska finnas nära patienten och i stor utsträckning hanteras genom egenvård och vård på distans. Under denna förutsättning bedöms det nya akutsjukhuset svara mot invånarnas behov av akutsjukvård kopplat till förväntad demografisk utveckling och vårdbehov. Investeringen lägger grunden för en långsiktig, nära och trygg akutsjukvård i länet och bygger på en hållbar kostnadsnivå som i sin tur ger stabilitet i vårdutbudet.

Barnens bästa

Barnets bästa kommer utifrån ett helhetsperspektiv, oavsett organisation, tas i beaktande i beslut gällande utformningen av det nya akutsjukhusets andra etapp. För samtliga verksamhetsplan och delar där barn vårdas, behandlas eller vistas som besökare kommer en diskussion föras kring behov av anpassningar av rum eller rumssekvenser för att säkerställa att möjlighet finns att skapa en trygg och bra miljö för barn. I det fortsatta arbetet med att beskriva planlösningar och enskilda rum kommer det fortsatta arbetet att ske för att säkerställa de avsedda funktionerna för barnens bästa.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Den totala investeringsutgiften för Program Nytt Akutsjukhus Västerås Paviljonger bedöms uppgå till 160 miljoner kronor, varav medelsbehovet för utrustningar bedöms uppgå till 15 miljoner kronor. Investeringsutgiften inkluderar en budget-reserv respektive en indexpost. Investeringsutgifterna avser åren 2023–2025. Investeringsutgiften för utrustningsinvesteringarna och byggnationerna är beräknade i 2022 års prisläge.

Om inget beslut fattas eller om förslaget avslås för Nytt Akutsjukhus Västerås Paviljonger kommer ca 0,5 miljoner kronor att resultatföras som en förgäveskostnad. Förgäveskostnaden utgörs i sådana fall av de förberedelser som regionen hittills har genomfört för att uppföra paviljonger och som inte kommer att realiseras.

Den indikativa investeringsramen och kostnadsramen för Paviljonger ingår inte i den beslutade ramen för Etapp 1 eller Etapp 2 utan utgörs av separata beslut.

Budget för att genomföra investeringen för Nytt Akutsjukhus Paviljonger

Tidigare beslutad investeringsbudget totalt för Nytt akutsjukhus Västerås Paviljonger: 0,5 miljoner kronor vilka har finansierats inom ramen för Etapp 1.

Tillkommande investeringsbudget enligt förslag till beslut för program Nytt akutsjukhus Västerås Paviljonger: 5,5 miljoner kronor vilka ingår i den indikativa investeringsramen om 160 miljoner kronor.

Total beslutad investeringsbudget för program Nytt akutsjukhus Västerås Etapp 2:

Varav:

Skede	Beslutad investeringsram per skede	Beslutstillfälle & diarienummer
Behovsanalys	0 mkr	-
Förstudie	0,5 mkr	Detta förslag
Initiering & Etablering	5,5 mkr	Detta förslag
Genomförande	154 mkr	Kommande beslut
Avveckling	0 mkr	Kommande beslut

Kostnader för genomförande av investering Nytt Akutsjukhus Paviljonger

Total föreslagen kostnadsbudget för **Nytt Akutsjukhus Paviljonger**:

9 miljoner kronor

Skede	Beslutad kostnadsram per skede	Beslutstillfälle & diarienummer
Behovsanalys	0 mkr	-
Förstudie	0 mkr	Detta förslag
Initiering & Etablering	0,7 mkr	Detta förslag
Genomförande	8,3 mkr	Kommande beslut
Avveckling	0 mkr	Kommande beslut

Kapitalkostnader och driftkostnader efter genomförande av Nytt Akutsjukhus Paviljonger

Då Paviljongen tas i bruk beräknas årliga kapitalkostnader samt kostnader för drift- och underhåll totalt uppgå till:

16 miljoner kronor för byggnationerna och 4 miljoner kronor för utrustningar.

Beloppet behöver inarbetas i kommande Regionplaner.

Finansiering

Paviljongerna finansieras, liksom etapp 1, inom ramen för aktuell skattesats. För att detta ska vara möjligt krävs en ekonomisk uthållighet så att verksamhet kan bedrivas i de nya byggnaderna som planerat och för att klara investeringar i fortsatta etapper och andra nödvändiga investeringar efter programmets genomförande. Därtill behöver ekonomin framöver vara tillräckligt stark så att lån som tas kopplat till det nya akutsjukhuset kan återbetalas under byggnadens livslängd, för att säkra det så kallade generationsperspektivet. För att uppnå ovanstående behöver det ekonomiska resultatet de kommande åren fortsatt uppgå till minst 2-3 procent av skatter och generella statsbidrag (god ekonomisk hushållning), vilket möjliggör självfinansiering till viss del och håller nere skuldtutvecklingen och den finansiella risken. Med ett sådant resultat kan stora delar av de högre kostnaderna till följd av investeringen hanteras genom ett lägre resultat under de år som investeringarna belastar ekonomin som mest. För att klara ett resultat enligt god ekonomisk hushållning de

kommande åren, utan skattehöjning och allt annat lika, måste nettokostnadsutvecklingstakten uthålligt sänkas ner under 3 procent. Det mycket osäkra ekonomiska läget, med vikande börs och annalkande lågkonjunktur, och det förväntat försämrade resultaten under 2023 och 2024 som en effekt av ökade kostnader och räntor kopplat till inflationen, gör att förutsättningarna försvåras betydligt. Försämrade resultat i närtid ökar risken för extern upplåning och minskad självfinansieringsgrad. Låg kostnadsutvecklingstakt, prioriteringar i investeringar och övrig verksamhet blir därmed än viktigare framöver.

Detaljerad finansiering kommer att redovisas i samband med det finansiella igångsättningstillståndet för Paviljongen.

Miljökonsekvenser

I samband med genomförandebeslut av Paviljongen kommer programmet att sammanställa ett underlag vilket beskriver miljökonsekvenser under och efter programmets genomförande.

Uppföljning

Uppföljning sker löpande i samband med arbetsutskottets möten och genom att programmet redovisar utvecklingen i samband med regionens delårsrapportering.

I ärendet yttrar sig

Richard Fallqvist (L).

Beslutsgång

Ordförande finner att det bara finns ett förslag till beslut och att fullmäktige beslutar enligt regionstyrelsens förslag.

Fullmäktiges beslut enligt regionstyrelsens förslag

1. "Beslutsunderlag inför start av projektering av NAV Paviljonger" RV220702 godkänns.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att fortsätta planeringen i enlighet med intentionerna i "Beslutsunderlag inför start av projektering av NAV Paviljonger" RV220702.
3. Regionstyrelsen får i uppdrag att inarbeta behovet av investeringsmedel om 6 miljoner kronor (sex miljoner kronor), vilka inryms inom den totala indikativa investeringsramen om 160 miljoner kronor, för att genomföra den fortsatta planeringen och projekteringen i kommande budgetprocess. Av denna summa avser 0,5 miljoner kronor år 2022 och resterande summa om 5,5 miljoner kronor åren 2023.
4. Regionstyrelsen får i uppdrag att inarbeta behovet av kostnaderna om 0,7 miljoner kronor (sjuhundra tusen kronor) för att genomföra den fortsatta planeringen och projekteringen i kommande budgetprocess. Denna summa avser 2023.
5. Regionstyrelsen får i uppdrag att löpande följa upp och utvärdera arbetet med planeringen av Nytt akutsjukhus Västerås.

§ 157 Prisjustering för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården Västmanlands sjukhus

RV220639

Priserna för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården, Västmanlands sjukhus baseras på referensprislistan som fastställs av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, TLV. Referensprislistan 2023 som har beslutats av TLV motsvarar en genomsnittlig uppräknings av referensprislistan för allmäntandvård motsvarande 4,2 procent och för Specialisttandvården 5,9 procent.

TLV, Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverket, har i sin rapport "Uppföljning av tandvårdsmarknaden 2009 – 2019" visat att den största förändringen som skett på tandvårdsmarknaden är den växande skillnaden mellan priset som vårdgivaren fastställer och referenspriset som TLV beslutar om. Det vill säga vårdgivarna inom både den offentliga och den privata tandvården avviker alltmer från referenspriset.

Orsaken till att alla vårdgivare, förutom Folktandvården och Specialisttandvården i Region Västmanland, avviker från referensprislistan är främst ökade kostnader för tandvårdspersonal på grund av att efterfrågan är väsentligt större än tillgången. Andra kostnadsdrivare är digitalisering och teknisk utveckling; kostnader för handledning av nyexaminerade tandläkare och tandhygienister samt kostnader för verksamhetsförlagd utbildning av studenter från tandläkar-, tandhygienist- och tandsköterskeprogrammet vid universitet och högskolor.

Folktandvården och Specialisttandvården har under åren varit framgångsrika i att möta många utmaningar, vilket har skapat höga förväntningar. Utmaningen framöver är att framtidssäkra tillgången på tandvård till länets invånare för att skapa en god tandhälsa i Västmanland.

Som nämnt ovan är Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården för närvarande de enda offentligt drivna tandvårdsorganisationer som följer de nationella referensprislistorna. Referensprislistan speglar inte kostnadsstrukturen hos tandvårdsorganisationer. Det medför att Folktandvården och Specialisttandvården i Västmanland inte kan konkurrera om medarbetare med närliggande regioner och inte heller utveckla verksamheten i samma takt. Avvikelse från referensprislistan förbättrar finansieringen av framtida satsningar för att erbjuda medarbetarna en utveckling i sin profession. En motiverad erfaren medarbetare är en garanti för god omhändertagande av patienterna. En god bemanning är en förutsättning för att kunna hjälpa alla patienter som har valt oss som sin vårdgivare.

En annan förklaring till bristen på tandvårdspersonal är stora pensionsavgångar och etablering av nya tandvårdskedjor samt expanderings av befintliga tandvårdskedjor. Praktikertjänst anger i sin årsredovisning 2021 att av 740 verksamhetsansvariga tandläkare förväntas 40 procent gå i pension i närtid. Aqua Dental har nyligen etablerat sig i Västerås med allmän- och specialisttandvård.

Pandemin har påverkat den kliniska utbildningen hos tandläkare och tandhygienister. Deras kliniska erfarenhet är baserat på färre patienter än tidigare generationer. Det har medfört större behov av handledning och klinisk utbildning de första tre åren.

Vi vill fortsätta kunna hålla en hög kompetensnivå vilket kräver resurser i form av specialister som kan hålla utbildning men också vara stöd till allmäntandvården.

Att utbilda egna specialister är en nödvändighet men kräver även det resurser i form av både pengar och personal. Idag har Specialisttandvården en ersättning som motsvarar två specialiseringsplatser men det finns sju platser och vi planerar ytterligare någon/några utbildningsplatser.

Oral radiologi är under uppbyggnad och är uppbyggd med egna medel. För att kunna rekrytera bra medarbetare är det en stor fördel att vi har alla specialiteter på plats i Västmanland.

Utöver personalförsörjningen stiger kostnaderna. Inflationen under 2022 var i juli 8,0 procent, vilket är den högsta inflationen sedan 1991. Det innebär ett betydande ökande kostnadstryck på verksamheten i form av högre kostnader för lokaler, material och personal. Meningar går isär om inflationen är av engångskaraktär eller om den har kommit in i systemet, vilket medför en högre inflation kommande år om än inte lika hög som 2022.

Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården bedömer att de behöver avvika från referensprislistan för att möta kommande utmaningar och säkerställa en god bemanning av tandläkare, tandhygienister och tandsköterskor på allmänklinikerna i alla kommuner i Västmanland och på Specialisttandvården i Västmanland nu och på sikt. Ett proaktivt arbete för att trygga den framtida försörjning av personal. En god bemanning kräver åtgärder som tar tid att implementera.

Effekterna av nedanstående förslag följs löpande upp i ordinarie uppföljning genom ägardialog och verksamhetsplaner.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade 2022-11-16 § 19 att förslå regionfullmäktige att prislistan fastställs till den nationella referensprislistan 2023 att gälla från och med 2023-01-15.

I ärendet yttrar sig

Lina Eriksson (L), Ulrika Spårebo (S), Heidi-Maria Wallinder (V), Gisela Carstinge (SD), Barbro Larsson (C), Stephanie Bruksgård (M), Malin Gabrielsson (KD), Kenneth Östberg (S), Karin Andersson (L), Mikael Andersson Elfgren (M), Felicia Granath (V), Magnus Ekblad (C), Erik Hamrin (M), Håkan Malmström (SD). Peter Lilja (SD), Magnus Edman (SD), Shpetim Pirraku (S) och Tommy Levinsson (S).

I ärendet yrkar

Lina Eriksson (L) yrkar att prislistan för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen fastställs till den nationella referensprislistan 2023 uppräknat med 3 procentenheter att gälla från och med 2023-01-15. Yrkandet stöds av Gisela Carstinge (SD), Stephanie Bruksgård (M), Malin Gabrielsson (KD), Karin Andersson (L), Mikael Andersson Elfgren (M), Erik Hamrin (M), Håkan Malmström (SD), Peter Lilja (SD) och Magnus Edman (SD).

Ulrika Spårebo (S) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag. Yrkandet stöds av Heidi-Maria Wallinder (V), Barbro Larsson (C), Kenneth Östberg (S), Magnus Ekblad (C), Felicia Granath (V) och Tommy Levinsson (S).

Gisela Carstinge (SD) yrkar på tillägg till Lina Erikssons förslag lydande att effekterna av prisjusteringen ska utvärderas innan året 2023 är slut. Yrkandet stöds av Stephanie

Bruksgård (M), Malin Gabrielsson (KD), Erik Hamrin (M), Peter Lilja (SD) och Magnus Edman (SD).

Beslutsgång

Ordförande ställer regionstyrelsens förslag mot Lina Erikssons yrkande och finner att regionfullmäktige beslutar enligt regionstyrelsens förslag.

Votering begärs av Mikael Andersson Elfgren och ska verkställas.

Ordförande föreslår följande omröstningsordning: Den som stöder regionstyrelsens förslag röstar JA och den som stöder Lina Erikssons yrkande röstar NEJ. Fullmäktige godkänner ordningen.

Omröstningsresultat

Bilaga 3 a

Efter avslutad omröstning konstaterar ordföranden att 36 ledamöter röstat JA, 40 ledamöter röstat NEJ och att 1 ledamot är frånvarande.

Ordförande finner att fullmäktige beslutar i enlighet med Lina Erikssons yrkande.

Därefter ställer ordförande Gisela Carstinges (SD) tilläggsyrkande mot avslag och finner att fullmäktige beslutar att bifalla tilläggsyrkandet.

Fullmäktiges beslut

1. Prislstan för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen fastställs till den nationella referensprislstan 2023 (bilaga 7:5) uppräknat med 3 procentenheter att gälla från och med 2023-01-15.
2. Regionfullmäktige fastställer prisjusteringen för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen för lokala åtgärder att gälla från och med 2023-01-15.
3. Effekterna av prisjusteringen ska utvärderas innan året 2023 är slut.

Reservation

Bilaga 3 b

Ledamöter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet reserverar sig mot beslutspunkt 1 och 2.

Bilaga 3 c

Ledamöter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet reserverar sig mot beslutspunkt 3.

§ 158 Revidering planeringsprinciper kollektivtrafik för Västmanlands län

KTM220046

Beskrivning av ärendet

Kollektivtrafikförvaltningen har under 2022 arbetat fram förslag på förändrade principer för planering och finansiering av länets kollektivtrafik. Bakgrunden är att det som följd av att kollektivtrafiken i Västmanland är ett delat ansvar mellan regionen och länets kommuner har funnits behov att förtydliga, konkretisera och utveckla tillämpningen av det Avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län (Avtalet) som definierar hur kollektivtrafiken ska planeras och finansieras.

Förslaget till nya principer omfattar bland annat:

- Ökad flexibilitet för vad som definieras som regional stomtrafik och att utbudet inom stomstråken ska kunna skilja sig beroende av efterfrågan.
- Att möjliggöra för kommuner att beställa tillköp av regional stomtrafik.
- Att kostnaden för respektive linje med busstrafik även ska ta hänsyn till antal dimensionerande fordon med effekt att respektive linje får en högre fast kostnad men lägre rörlig kostnad.
- Att varje linje ska ha en uppdragsbeskrivning som definierar vilka parametrar som ska vara styrande vid planering.

Ärendets beredning

Förslag till principer för planering och finansiering av Kollektivtrafik i Västmanlands län, nedan principerna, har under våren 2022 varit ute på remiss hos samtliga av länets kommuner. Utifrån remissynpunkter har vissa justeringar gjorts. En remissammanställning samt föreslagna ändringar har redovisats för bland annat Kollektivtrafiknämnden samt Strategisk Regional Beredning (SRB).

Då principerna kan anses ha påverkan på Avtalet har Kollektivtrafiknämnden vid sammanträdet den 5 september rekommenderat att principerna ska inkluderas i Avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län (antaget i regionfullmäktige 2017-09-27).

Som följd av detta föreslås principerna läggas in som ny bilaga till Avtalet. Därutöver föreslås att Avtalet uppdateras med hänvisning till denna nya bilaga under punkt 3.3.

Kollektivtrafikmyndigheten tillhandahåller stomtrafik (som detta begrepp definieras i bilaga 2 samt bilaga 3). Väsentliga förändringar i stomtrafikutbudet ska i god tid kommuniceras med berörda kommuner.

Kommunerna beställer stadstrafik, lokal landsbygdstrafik, kompletteringstrafik, båttrafik och övrig trafik (som dessa begrepp definieras i bilaga 2 samt bilaga 3) av Kollektivtrafikmyndigheten och ansvarar för det ekonomiska underskott som uppkommer för beställd trafik. Parternas ansvar för det ekonomiska underskottet för viss trafik regleras närmare i bilaga 2 samt bilaga 3.

Det ska också noteras att som följd av att principerna föreslås bli en del av Avtalet har en del justeringar behövt göras jämfört med tidigare kommunicerat material. Det avser främst rubriksättning samt vissa hänvisningar och formuleringar för att harmonisera med de skrivningar och begrepp som används i övriga delar av Avtalet.

Bakgrund

Regionen tillhandahåller i enlighet med Avtalet regional stomtrafik som är buss- och tågtrafik mellan kommunhuvudorter inom och utanför länet medan kommunerna beställer övrig trafik som främst omfattar stadstrafik och landsbygdstrafik. I enlighet med avtalet ska respektive kommun ansvara för de kostnader som är att hänföra till den inomkommunala trafiken medan Regionen ansvarar för kostnaderna för den regionala stomtrafiken.

Under arbetet med framtagande av principer har det varit tydligt att avtalets intention att respektive beställare av trafik ska stå för de kostnader som trafiken

genererar inte fullt ut tillämpas idag. Dagens fördelning av kostnader delas mellan kommuner och regioner på depånivå och utifrån parametrarna utbudskilometer och utbudstimmar. Kostnader för fordon, tomkörningar och övriga depåkostnader fördelas på linjenivå utifrån respektive linjes produktion. Effekten är att linjer med stabilt utbud över dagen får bära oproportionerligt stor del av trafikens underskott. Samtidigt som det skapar det incitament att inte meranvända de fordon som gör uppdrag för skolans behov för att utöka trafiken för arbetspendling och andra resbehov. Sammanfattningsvis finns det en uppenbar risk att dagens principer för planering av trafik och fördelning av trafikens underskott riskerar att motverka mål om ökad marknadsandel.

Kollektivtrafiknämnden beslutade 2022-09-05 § 58 att godkänna planeringsprinciperna och att ge förvaltningsdirektören i uppdrag att på lämpligt sätt infoga nya planeringsprinciper i det befintliga avtalet för kollektivtrafik med länets kommuner.

I ärendet yttrar sig

Jenny Landernäs (M), Marino Wallsten (S), Tommy Levinsson (S), Magnus Ekblad (C), Magnus Edman (SD) och Bengt-Åke Nilsson (L).

I ärendet yrkar

Jenny Landernäs (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut. Yrkandet stöds av Tommy Levinsson (S), Magnus Ekblad (C), Magnus Edman (SD) och Bengt-Åke Nilsson (L).

Beslutsgång

Ordförande finner att det bara finns ett förslag till beslut och att fullmäktige beslutar enligt regionstyrelsens förslag.

Fullmäktiges beslut enligt regionstyrelsens förslag

1. Regionfullmäktige godkänner för sin del det redovisade förslaget till ändring i avtal om kollektivtrafik i Västmanlands län. Avtalet gäller från och med 2024-01-01, under förutsättning av att länets kommuner fattar likalydande beslut.

§ 159 Inkomna interpellationer

- a) Interpellation från Barbro Larsson (C) om samverkan mellan Region Västmanland och länets kommuner i kultur- och fritidsfrågor (RV220805)
- b) Interpellation från Heidi-Maria Wallinder (V) om "oskuldsooperationer" (RV220808)

Fullmäktiges beslut

1. Interpellationerna a) - b) får ställas.

§ 160 Svar på interpellationer

- a) Svar på interpellation från Barbro Larsson (C) om samverkan mellan Region Västmanland och länets kommuner i kultur- och fritidsfrågor (RV220805)
I ärendet yttrar sig Barbro Larsson (C), Richard Fallqvist (L), Jenny Landernäs (M), Bengt-Åke Nilsson (L) och Kenneth Östberg (S).

- b) Svar på interpellation från Heidi-Maria Wallinder (V) om "oskuldsoperationer" (RV220808)
I ärendet yttrar sig Heidi-Maria Wallinder (V), Malin Gabrielsson (KD) och Joakim Öryd (SD).

Fullmäktiges beslut

1. Interpellationerna under punkt a) - b) anses besvarade.

§ 161 Sammanträdet avslutas

Regionfullmäktiges förste vice ordförande Per Norin (KD) tackar för dagens debattglada sammanträde där totalt 147 anföranden genomförts. Han avslutar sammanträdet klockan 18.32 och tillönskar fullmäktiges ledamöter, närvarande ersättare och tjänstepersoner god jul och gott nytt år.

Vid protokollet

Fredrik Alm, mötessekreterare

Justerat 2022-12-20

Per Norin

Förste vice ordförande

Felicia Granath

Justerare

Lina Eriksson

Justerare